



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Septuagesimusprimus ar. de disciplina. Diuerse acceptio[n]es discipline.
De zelo [et] q[ui]d est. De ijs que possunt incitare ad correptione
facie[n]da[m]. De impedime[n]tis correctionis. De modo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

do seniora violare mandatu. fm Danielē. in coll. iij. r de hoc supra etiā. Posset tñ subditus in tali cōsolatua obedire dicitur prelati suo: Si placeret vobis pater / refu- gerem istam consolationem. finautem: stat voluntas ve- stra. et sic intelligitur. viij. q. i. sciendū. perfectus est tñ si in- pliatē obedire r nihil prelati dicere. Et de tali obediē- tia dico q̄ benedicta sit talis obediētia: que corpus r ani- mā cōsatur: q̄ aliqua similitudinē habet cum illa quam sunt sancti in patria habituri in duplici scola: coporis et anime. Apocal. vi. f. d. r. f. C. Decimo nono. Acitū frequē- ter voluntatem prelati: licet eis nihil dicant timore: aut ne eos turbent: r non faciunt. cōtra tales dicit Luc. xij. Ser- uis scīs voluntatem dñi: et non faciens r apulabit plas- tis multis. rrvij. dist. f. v. r itaq̄. religiosus autem seruus est. iij. dist. multos. C. Vigesimo obediētia impositas p- cōstitutiones vel ordinationes prelati: nō seruemus nos. cō- tra tales dicit dñs Martb. xxiij. Quia quecuq̄ dixerint vo- bis: seruare et facite: fm opera vero eorum nolite facere. r. dist. fm. f. q. i. non quales. Nam et si cōstituentes prela- ti seruare debeāt que cōstituerūt: vt. iij. dist. iustum est. Et qd quisq̄ iuris statuit: ipse debeat vt. eo. f. de consi. cum p̄ca. ff. qd quisq̄ iuris. l. i. r in prin. de cetero: r humanum. nec debet alijs legem imponere: quā ipsi negligunt obser- uare. et de pben. pro illorū. si tñ non seruāt: seruare: tenentur subditi. f. q. i. oia sacramēta. et. c. significasti. r. c. nō quales. f. q. vii. si quis omnem. C. de legi. et cōsti. l. leges. et de cōsti. c. i. r. c. vlti. r. dist. romano: nō. C. Vēs autē predi- cti articuli obediētie et puritatis ei⁹ infecti: et si quis alij inueniri possunt: per originalia superius allegata referē- do singula singulis r adaptando fm prudentiam legens- tium: que hic causa breuitatis non repeti: ostendunt cla- re et legitime refelluntur. Et huiusmodi de obediētia et multiplici eius commendatione et transgressione dixisse plenissime sufficiat.

Articulus. lxxi. De disciplina.

Ed q̄ dictum est de obediētia qua reddi quod debet supior: Cōgrum est vt dicamus de disciplina q̄ red- ditur quod debet inferiori. C. Primo igit ponam diuersas acceptiones huius nois disciplina. Dis- ciplina igit quādoq̄ dicitur desiderium corrigendi inferiori- res: r sic videt pars iustitie. Quādoq̄ dicitur disciplina id quod adhibetur ad correccionē aliorum. sic sumitur deeb. r. i. si illi noli negligere disciplinam. in eodem. In disci- plina perseverantes r. c. Itē si extra disciplinam estis r. c. nec etiam sumitur. rlv. dist. disciplina. Quādoq̄ disciplina dicitur effect⁹ discipline sumptre scōdo modo. et sic videt eam describere Lypianus dicens: Disciplina est morū ordina- ta correccio: et maiorū precedentium patrū regularū oby- natio. Itē magister Hugo de sancto viatore. Disciplina in- quit est conuersatio bona r honesta: cui parū est non ma- lum facere: si non studet in his que bene agit per cuncta irreprensibilis apparere. ps. rxiij. r. rxiij. r. i. Per. iij. Decima a malo r fac bonum. Bern. in epistolis. Disciply- na ceruicem summittit. deponit supercilia: q̄ verecunda r pudorata. lxxvij. dist. non satis. rxiij. dist. in scripturis. com- ponit vultū. ligat oculos. rxiij. q. v. nec solo. rachiinos. v. q. iij. in loco. cohibet. moderat linguā. v. q. iij. in loco. gus- lam frenat. rlv. dist. c. cum seq. riam. r. dist. per totum. scz dat. format incessum. rlv. dist. f. sicut ergo. rlv. dist. f. Itē magister hugo de sancto viatore. e. Disciplina est omnium me- morū motus ordinatus: et dispositio decens in omni hys- bina et actione. C. B. Disciplina primo modo sumptre: idem potest esse quod zelus. de quo in ps. lxxvij. r Joā. ij. Zel⁹ dom⁹ tue. comedit me. r et de culto. eucha. c. ij. Qui zelus sic ab Aug. describitur in loco predicto. Bon⁹ zelus est feruor animi quo mens abiecto timore humano: p vir- tutis defensione accenditur: r comeditur: q̄ quilibet prius

ua que viderit corrigere saraq̄: si nequit tolerare r gemit. hoc probatur. vij. q. i. ois qui. r. c. aduersitas. s. hoc etiam. d. hinc etiā Aug. ibi. Irascit iustus peccatis palearū r. c. r. i. ibi. non clamat. glos. alre: sed iustus gemit dicens. Quia defecit in dolore vita mea: r anni mei in gemitibus. r. d. hic idem. columba a molestijs querit auolare: sed dilectio nē non amittit: sed semp gemit. facit. r. q. iij. q. iij. q. iij. q. iij. q. c. recedite. c. quidā. ibi. Cum vero eis per quos eccle- sia regitur: ad est salua pace potestas discipline r. c. Ad zelum autem primo videtur pertinere dolo: de dei contu- melia. qui est quasi fissura cordis: quam interdū indicat fissura coporis vel vestis. Job. l. de pe. dist. f. s. hoc idē. d. hinc etiam. Secūdo tabescentia: que est quū dolo: ve- hementio: aut diuturnio: fuerit. ps. cxxvij. Super inimi- cos tuos tabescebam. Et idem. ps. lxxij. zelau super iniqs. Tertio ira per zelum: que est appetitus vlciscendi dei of- fensam: que ira est odium cōtra vitium. ps. cxxvij. Non- ne qui oderunt te dñe oderam. vij. q. i. s. hoc etiam tūc. d. hic idē in ps. irascit iustus pctis palearū. lxxvij. dist. odio. rxiij. q. iij. duo ista. in iudice quū oē signū ire imagine in fe- rēda fenētrā cauedū est. r. q. iij. s. ergo. d. ira em̄ viti. r. c. illa. r. c. ira. r. c. cū apd. Itē ps. cxxvij. Perfecto odio ode- rā illos. Perfectus odiū est quo inimicos dei vsq̄ ad ile- cionem persequimur: nō habentes pacem cum eis: q̄ diu- sunt dei inimici. q̄ fm Grego. dei fe amicum denegat: qui eius placent inimici. De isto bono odio loquitur. rxiij. q. v. non est innocentie. Vel perfectum adium dicitur omnium perfectio: um: quo peccata hominum non homines odio habentur. vt pie. c. odio. r. c. duo. Ambro. Qui habent ze- lum dei omnes inimicos putant suos qui sunt hostes dei: quis patrem fratrem fororē. de omnibus dicunt. ps. pie. Et inimici facti sunt mihi. De isto zelo. rxiij. q. v. si audy- ris. r. q. iij. q̄ christus. rlv. dist. disciplina. rxiij. q. viij. les- gi. r. c. petrus. rxiij. q. i. dilectissimis. Idem. Nemo grauior- hostis omnium: q̄ qui omnium ledit authorem. Augu. Numquē q̄ christiani zelus domus dei comedit. Non em̄ est magis dom⁹ tua: q̄ illa vbi habes salutē eternā. si ergo in domo (ne qd puerum fiat) saraq̄: in domo dñi: vbi salus est pposita r requies sine fine non debes pati- quātū in te est: siq̄d peruersum forte videris. C. Notādū etiam q̄ non videtur omnino idem esse zelus r ira per- zelum. Bonus zelus est. vt ait glos. Aug. super illud Joā. ij. c. zelus domus tue r feruor animi r. c. vt p̄oxi. d. disci- plina. s. Ira vero per zelum est ira iusta. de qua glos. sup- illud Martb. v. Omnis qui irascitur. Iusta ira est mater discipline. Et super illud Job. v. Virum stultum intery- cit ira. dicit Greg. Est ira per zelum qua irasci sicut nobis nostris primis erratibus debemus. de hac ira dicit glos. super illud Eccl. viij. Melior est ira risu r. c. Nec est ira q̄ vitijs irascimur. Item notandū q̄ super illud Ezecb. iij. Sume tibi saraq̄nem ferream. dicit glos. Grego. Nullū maius sacrificiū deo est: q̄ zelus aq̄arū. dei gloria in omni do defendit. Zelus carbo est que vñ de seraphin accepit de altari celesti: r tetigit labia Esa. eiusdē. vi. vij. q. i. scri- pturis. Nam non sunt digna predicare labia illa verbum dei: que hic carbo non tetigerit. ps. lviij. Mors in labijs eorū. vbi litera cōmunis hys: gladius in labijs eorū. In la- bijs quorūdam verbū dei qd dicit et esse ignis et vita. de pe. dist. iij. si ex bono. mors est. ppter defectum enim zeli verbum dei ita frigide annūntiant aliqui q̄ auditores eo- rū inde potius frigidant q̄ accendantur. Grego. Pecc⁹ frigidū verba ignita pferre nō pot. ppter ignem istum di- ctum est de helia. Eccl. rlvij. Surrexit helias ppheta q̄ ignis. Prouer. xxx. Vis sermo dei ignis r. c. Zach. iij. Po- nā duces iuda sicut caminum ignis in lignis.

Equitur de his que possunt incitare ad correccionem faciendam. Et primo incitare potest frequens admonitio sacre scripture. Martb. rxiij. Si peccauerit frater tuus.

Ad zelū que spes cent.

Ad cor- rectionē faciendā incitans

ter tuus: corripe eum inter te et ipsum solum. ij. q. s. si peccauerit. vbi de hoc. xlv. dist. sed illud. vbi de hoc. xxv. q. iij. ita plane. r. c. duo ista. vbi de hoc. ex de iudic. nouit. vbi de hoc. ex de hereti. cum ex iniuncto. s. ne quisq. vbi de hoc. Gala. vi. Si peccatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spirituales estis instruite hunc in spiritu lenitatis. s. ad Thesalo. iij. Rogamus vos fratres corripere inquietos. Prouer. xxiij. Noli subtrahere a prauo disciplinam. Eccl. viij. Si filij tibi sunt erudi illos: et curua illos a pueritia eorum. Eiusdem. xxx. Unde latera eius dum infans est: ne forte induret et non credat tibi. Ibidem. Doce filium tuum: et opera re in illum: ne in turpitudinem illius offendas. Ephe. vi. Educate filios vestros in disciplina et correptione domini. ij. ad Timoth. iij. Argue obsecra increpa r. c. xlv. dist. c. s. r. c. cum beatus. ij. ad Timoth. iij. Quis scriptura diuinitus inspirata utilis est ad docendum: ad arguendum: ad corripiendum r. c. ps. cxv. Deus tu propitius fuisti eis et vicicens in omnes adiuuaciones eorum. vbi dicit expositione. non odij: sed pacis est talis ultio qua flagellat pater filium ne peccat. necesse dominus iudicem exhibet sed amicum. Esa. lx. Zelus domini exercituum faciet hoc dum in virga et verberibus iniquitates visitat et peccata. Apocal. iij. Ego quous amo arguo et castigo. Amos. iij. Zantumodo vos cognouit et oibus cognationibus terre: idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras. de hoc. xlv. dist. quasi per totum. et magis me in pre. c. cum paulus. et. s. salomon. c. licet. c. disciplina et. c. licet. ij. r. c. q. iij. ipsa pietas. c. quid faciet. c. nimium sunt iniqui. c. displicet. c. qui peccat. s. i. ecclesia. v. q. v. non omnis. c. non osculaf. ex de off. or. licet. c. irrefragabili. ex de accusa. qualiter. ij. de simo. licet heli. de sta. mo. in singulari. r. c. ea que. cum multis. C. Secundo incitat ad correctionem faciendam. exemplum maxime christi. de cuius zelo habes Matt. xij. Joa. ij. Mar. x. et Luca. x. ps. lxxv. Zelus domus tue comedit me r. c. ex de custo. eu. c. ij. s. q. iij. vendetes. c. saluator. r. c. q. iij. qui peccat. lxxv. dist. c. iij. ciens. r. v. q. v. et hoc diximus. Esa. li. Perturbatus est dominus pallio zeli. Anti. h. En ipse stat post parietem. ad modum salis zelantis et auscultantis. Exemplum zeli habes Exod. xxxij. in moyses et leuitis vindictam sumentibus de idololatria populi iudaici. et pre. c. disciplina. dist. xlv. Num. xxv. in pharaonem qui occidit filium israelitam coentem cum madianita. de quo dominus ad moysen: Pharaonem filium eleazar auertit iram meam a filiis israel. quia zelo meo contra eos commotus est. de hoc. r. c. q. v. legi. cum. c. seq. ij. q. v. s. item cum balaam. s. tunc pharaonem. r. c. q. iij. q. christus. Item in helia. iij. Regu. r. c. qui interfecit populos baal: et fecit descendere ignem super duos quinquagenarios. iij. Reg. s. et pre. c. q. christus. Item in marathia. s. Machab. ij. qui trucidauit iudeum sacrificantem idolis. et pre. c. q. christus. Item in petro anima ducente in ananiam et saphiram. Act. v. r. c. q. v. legi. et. c. petrus. Item in paulo occidente Elimum magum. Act. xij. r. c. q. salomon. de isto zelo est quarta beatitudo. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. C. Tertio utilitas ex correctione prouenientia. virga enim correctionis fructifera est. ps. cxij. Virga tua et baculus tuus r. c. Grego. Virga percutimur. baculo sustentamur. r. c. dist. disciplina. vnde significata est per virgam illam. que protulit flores et amygdala. Num. xv. C. Utilitatem correctionis in multis locis insinuat sacra scriptura. Prouer. xv. Melior est manifesta correctio quam amor absconditus. et in eodem. Meliora sunt vulnera diligenter quam fraudulenta oscula odientis. v. q. v. non omnis. r. c. non osculatur. r. c. q. iij. nimium. et. c. r. c. q. iij. Qui corripit hominem: gratiam postea inueniet apud eum. magis quam qui per blandimenta lingue decipit. eiusdem. xxx. Virga atque correctio tribuit sapientiam. Eccl. viij. Melior est a sapiente corripit quam stulto: cum adulatione decipi. Eccl. xxx. Qui diligit filium assiduam illi flagella: ut leuetur in nouissimo suo. facit. r. c. q. iij. ea vincit. Item in eodem. Qui docet filium suum: laudabitur in illo. Augu. ad Timoth.

tertium. Non omnis qui parit amicum est. nec omnis qui verberat inimicum. Melior est cui seueritate diligere quam lenitate decipere. vilius esurienti panis tollit: quam de cibo securus iustitia negligat: quam esurienti panis frangere iniustitie seductus acquiescat. et qui phoenicum ligat: et qui lethargicum excitat: ambobus molestus: ambos amat. hec verba ponuntur in pre. c. nimium. r. c. q. iij. et c. ipsa pietas. r. c. quid faciet. C. Item Augu. Quis nos potest amplius amare quam deus: et tamen nos non solum docere suauitatem: verum etiam salubriter terere non cessat. C. Quarto damnum proueniens ex defectu correctionis. quod in multis scripturis insinuat. s. Regu. iij. Scitabo aduersus heli omnia que locutus sum super domum eius: eo quod nouerit in digne agere filios suos: et tamen non corripuit eos. vnde et voce diuina dicitur ei. Nonnulli filios tuos magis quam me. de hoc. xlv. dist. s. necesse. iij. Regu. s. Adonias eleuabatur. dicens. Ego regnabo. r. c. nec corripuit eum pater eius aliquando. quem hac occasione postea salomon frater eius fecit occidi. Unde et gratias nus. Hinc etiam dauid erga filios honoratam non displicite seueritatem exercens: eorum insipientem experimento didicit perniciosam: quorum pueritiam vaga licentia permisisse voluit. Huius quippe eorum foetorem sua stupro corumpens. iij. Regu. xij. a fratre eius absoluit: sed inter epulas quas fratribus suis fraudulentum parauerat: obruncatus est. Absolon postquam uentiam a patre obrunuit: de regno illum expulit: et ad concubinas eius ingressus est: oemum per inuia deserti patrem persequens: quercui inhe. r. c. q. iij. dist. pre. s. necesse. Item Prouer. xij. Qui parit virgine: odit filium. qui autem diligit instanter erudit. facit. r. c. q. iij. displicet. s. quare mouetur pater. Prouer. xxx. Puer qui dimittitur voluntati sue: confundit matrem suam. Eccl. xxxij. Confusio patris est de filio indisciplinato. eiusdem. xij. De patre impio queruntur filij: quoniam propter eum sunt in tormento. ij. q. v. q. iij. tur. Esa. xliij. Preparate filios eius occisioni in iniquitate patrum eorum. C. D. Sequitur de impedimentis correctionis. Notandum igitur quod octo sunt que solent impedire direne correctio debito modo fiat. C. Primum est indisciplinatus humilitatis. Augu. loquens prelati. Quando necessitas discipline in moribus coercendis dare vos dura verba compellit: si etiam vos excessisse modum sentitis: non a vobis epigitur ut a subditis veniam postulatis: ne apud eos quos oportet esse subiectos: dum nimium feruatur humilitatis regendi frangatur auctoritas: et tamen petenda est uenia ad omnium dominum qui nouit eos quos plus iusto forte corripitis: quanta benignolentia diligatur. lxxv. di. quado. vbi no. q. auctoritas illa: Eade plus reconciliari fratri tuo. Matt. v. de prelati non intelligitur: nisi quando ex odio corrigunt. Item Eccl. xij. Non li esse humilis in sapientia tua. ad Titu. ij. Nec loque et exhortare et argue cum omni imperio. C. Secundum est timor scandalis. sed veritas vite doctrine vel iudicij propter scandalum dimittenda non est. ex de reg. iur. q. scandalisauerit. vbi de hoc no. r. c. q. iij. inter verba. et vide quod no. ex de renunt. nisi cum pudent. s. pro graui. ex de no. op. nun. c. cum ex iniuncto. Item Galat. ij. dicit paulus. Quum venisset petrus antiochiam: in facie restitit ei quia reprobem sibilis erat. ij. q. v. paulus. Matt. xv. quum diceret christus. Scis quia pharisei audito hoc uerbo scandalisati sunt. ipse respondit. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus eradicabitur. finite eos quia ceci sunt: et duces eorum. pre. c. inter verba. C. Tertium est timor humanus vel mundanus. contra quod legitur de helia Eccl. xlv. Non pertimuit pater incipem. nec superauit eum uerbum aliquod. et. iij. Regu. xvij. dixit helias ad achab regem. Non conturbato ego israel: sed tu et domus patris tui. et ioanes herodem arguebat dicens. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Mar. vi. r. c. q. iij. vniuersisq. s. facile enim a iustitia deuiat: qui hominem timet. sic pilatus timore dominum

Exemplum zeli habes Exod. xxxij. in moyses et leuitis vindictam sumentibus de idololatria populi iudaici. et pre. c. disciplina. dist. xlv. Num. xxv. in pharaonem qui occidit filium israelitam coentem cum madianita. de quo dominus ad moysen: Pharaonem filium eleazar auertit iram meam a filiis israel. quia zelo meo contra eos commotus est. de hoc. r. c. q. v. legi. cum. c. seq. ij. q. v. s. item cum balaam. s. tunc pharaonem. r. c. q. iij. q. christus. Item in helia. iij. Regu. r. c. qui interfecit populos baal: et fecit descendere ignem super duos quinquagenarios. iij. Reg. s. et pre. c. q. christus. Item in marathia. s. Machab. ij. qui trucidauit iudeum sacrificantem idolis. et pre. c. q. christus. Item in petro anima ducente in ananiam et saphiram. Act. v. r. c. q. v. legi. et. c. petrus. Item in paulo occidente Elimum magum. Act. xij. r. c. q. salomon. de isto zelo est quarta beatitudo. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. C. Tertio utilitas ex correctione prouenientia. virga enim correctionis fructifera est. ps. cxij. Virga tua et baculus tuus r. c. Grego. Virga percutimur. baculo sustentamur. r. c. dist. disciplina. vnde significata est per virgam illam. que protulit flores et amygdala. Num. xv. C. Utilitatem correctionis in multis locis insinuat sacra scriptura. Prouer. xv. Melior est manifesta correctio quam amor absconditus. et in eodem. Meliora sunt vulnera diligenter quam fraudulenta oscula odientis. v. q. v. non omnis. r. c. non osculatur. r. c. q. iij. nimium. et. c. r. c. q. iij. Qui corripit hominem: gratiam postea inueniet apud eum. magis quam qui per blandimenta lingue decipit. eiusdem. xxx. Virga atque correctio tribuit sapientiam. Eccl. viij. Melior est a sapiente corripit quam stulto: cum adulatione decipi. Eccl. xxx. Qui diligit filium assiduam illi flagella: ut leuetur in nouissimo suo. facit. r. c. q. iij. ea vincit. Item in eodem. Qui docet filium suum: laudabitur in illo. Augu. ad Timoth.

lesum christum morti adiudicavit. Joan. xix. xi. q. iij. quas
 uos. r. c. quisquis. **Q**uartum est remissio. de qua exem
 plum habetur in belii. Regu. ij. qui remisit arguebat sis
 suos suos dicens. **M**are facitis res huiusmodi quas ego
 audio. xlvij. dist. s. neceffe. Non sic paulus. xliij. dist. ephes
 sis. non moyses. xlv. dist. disciplina. De negligentia ma
 gime in corrigendo prelatorum: que est in eis peccatum
 mouet. lxxij. dist. in pnis. v. c. vltz. ad. s. sicut autē. et ex
 de of. archid. ea. q. legif. r. no. et de of. or. irrefragabili. vbi
 de hoc legitur et no. in glos. s. **Q**uintum et sextum sunt
 austeritas et indiscretio. contra que duo sunt in arca testa
 menti cum virga et manna. Heb. ix. In virga correctio. in
 manna mansuetudo. contra austeritatem. xlv. dist. in. disci
 plina. contra austeritatem dicitur. **B**ala. vi. Vos qui spiri
 tusales estis in struere huiusmodi in spiritu lenitatis. Con
 tra indiscretionem dicit. **P**rouerb. xiiij. In ore stulti vir
 ga superbie. Ifaciendum est ergo temperamentū quoddam
 inter rigorem et desideriam. vt p. c. disciplina. r. e. dist. oēs
 qui. **E**t leniter castigatus reuerentiam exhibet castiganti
 asperitatis autem iniurie increpatione nec correctionem re
 cipit. nec salutem. xlv. dist. cum beatus. **I**tem correctio sub
 diris pietas matre. disciplina vero patrem exhibeat. xlv.
 dist. sed illud. et in. s. seq. hinc etiaz. **S**eptimum est ira
 vel odium. **P**rouerb. xvij. Spiritu ad irascendum faciles
 quis poterit sustinere? **E**cc. xix. Est correctio mendax in
 ira contumeliosus. videtur esse correctio: quod potius est
 corruptio vel conuiciatio. xi. q. iij. ira. s. r. c. ira. s. r. c. illa. et
 p. c. quatuor. **I**n viris patrum legitur qd discipulus
Macharij ipsum precedens in via inueniens presbyter
 rā idolorum: dicit ei. quo vadis demon. xiiij. In ore stulti vir
 ga superbie. **M**acharius sequens disci
 pulum: et obuians eidem presbytero: dixit ei. salueris. ex
 quo verbo conuersus fuit presbyter. vnde **B**erony. **V**ide
 quid benignitas sermonis: quid austeritas fecerit. **S**a
 piens ecclesiasticus. **E**cc. vi. Verbum dulce multiplicat
 amicos: et mitigat inimicos. **O**ctauum est amor: terre
 notū. **B**ene. iij. dixit cayn. Num caros fratris mei sum
 ego: de pe. di. s. serpens. **L**ayn interpretat possessio. **A**ma
 tor possessionum / custodia fratrum negligit. contra illud.
Ecc. xix. Perde pecunia propter fratrem. **M**alus autē
 prelatus dicit verbum cayn: qui magis curat de pecunia
 qd de anima. ppter quam christus **A**pocal. i. **E**ph. v. mo
 tuus est. **B**er. **L**adit astra: et est qui subleuet. perit an
 ma: et non est qui adiuuet. **I**dem. **V**eniens ante tribunal
 christi: et audietur populorum: querela grauis: et accusa
 tio dura: quozū vivere stipendijs et non diluerūt peccata.
 ad hoc. q. i. ipi sacerdotes. iij. q. i. placuit. l. di. si qd diaco
 nus. expressum. **N**onū est rīno: detractionis vel appe
 titus adulationis. **P**relati em timentes asperitatem lin
 que subdito: aut falsa blandimenta: et periculosas adu
 lationes libenter accipientes. pmitrūt eos in peccatis la
 cere. et isti an tribunal christi accusaturi sunt tales prelatos
 in die iudicij: vt dicit papa ho. misda. l. di. si quis diaconus
 aut presbyter. **L**berio. xlv. dist. s. illud. ppter easde adu
 lationes iustitia defert. s. q. s. sunt nonnulli.

Equit de modo fa

ciendi correctionem. Attendendum ergo qd
 correctio procedere debet ex amore. **A**poc.
 iij. **E**go quos amo corrigo. arguo et castigo.
 ho. di. licet. s. r. ij. **S**ed sunt aliqui qui illos maxime corri
 gunt: quos nō amant: quozum ab his quibus adhibetur
 non reputatur correctio: sed hostilis persequitio. **L**saie. xij.
Egredietur virga de radice iesse. **I**esse interpretatur in
 cendium. et debet et incendio amoris: egredi virga corre
 ctionis. ij. **T**hessa. vlti. cap. Nolite quasi inimicum episti
 mare illum: sed corripite vt fratrem. **M** autem ex amore
 correctio facienda est: est expressum. xiiij. q. iij. ita plane.
 sibi. **E**t hec omnia cum dilectione corrigendi: non cū odio
 persequendi faciat. r. c. nimium. vltra medium ibi. **I**lli se

uientes cupiditate: isti charitate. r. c. ea vindicta. **E**a vins
 dicta que valet ad correctionem nō prohibetur. r. j. **S**ed
 hinc vindicta inferende non est idoneus: nisi qui odium
 quo flagrare homines solent: qui se vindicare desiderat:
 dilectione et mansuetudine superauerint. r. j. **Q**uem enim
 diligit dominus: corrigit: flagellat autem omnem filium
 quem recipit. **P**rouerb. iij. **H**eb. e. xij. r. j. **A**ninauertētes
 eos non amare correctionem: sed odio desiderare vindic
 ctam. **I**tem correctio debet fieri cum compassione. **A**ug.
Duo ista nomina quū dicimus homo peccator: nō vtriqz
 frustra dicuntur: quia peccator est corripe: et quia homo
 miserere: nec omnino liberabis hominem: nisi quū perse
 cutus fueris peccator: em. xiiij. q. iij. duo ista. ps. cxi. **C**orri
 piet me iustus in misericordia: et increpabit me. sicut dicit
 glos. super illud **M**art. v. **B**eatī qui esuriunt et sitiunt
 iustitiam. iustitie lumen est misericordia. **J**acobi. ij. **I**usti
 tia sine misericordia: cecus furor: zelus absqz misericordia
 est vt cecus sagittarius qui intendens occidere feram: oc
 cidit hominem: sicut lamech: qui intendens sagittare fer
 ra: sagittauit **L**ayn. **B**en. iij. xxi. q. i. quomodo. ignis zel
 li ardere. xlv. dist. disciplina. debet in oleo misericordie.
Brege. super **L**ezeb. **Z**eli sacri districtio de virtute miseri
 cordie necesse est vt ardeat. ad hoc. xlv. dist. disciplina.
Ideo necesse est eū qui alios habet corrigere: iugiter me
 ditari in seipso ppriam infirmitatem: vt sciat quid alijs por
 rare possunt. l. dist. in. considerandum nobis est. viij. q. i. de
 mens. **C**ontra quod aliqui prelati faciunt. xxi. q. viij. allis
 gant. ps. ix. **S**ciat gentes quoniam homines sunt. **B**al.
 vi. **C**onsiderans temeripsum: ne et tu tēteris. **E**cclesiasti
 ci. xxi. **I**ntellige que sunt proximi tui ex teipso. **B**rege.
Omnipotens deus idcirco principem apostolorum **P**etrū
 misit cadere: vt in culpa sua disceret qualiter alijs miseris
 ri debuisset. vt p. c. considerandum. **E**t de christo legitur
Lsaie. liij. **V**rum dolozum et scientem infirmitatem. ad
Heb. e. iij. **N**on habemus pontificem qui non possit com
 pari infirmitatibus nostris: tēratum autem per omnia p
 similitudine absqz peccato. qui non didicit pari disciplinā
 nescit eam in alijs. ar. s. c. considerandum. exercere. **Q**uis
 dam religiosi habentes abbatem totozem crudelissimū
 in expetrem discipline: quam volebat in alijs exercere:
 coegerunt eum sedere per mensem inter fratres: et ere
 re se tāqz simplicem fratrem: quem quotidie perclaman
 tes et egregie verberantes: tandem restituerunt eum se
 di sue: dicentes. **E**cce per mensem fuisti in scholis discipli
 ne: et non solum audisti doctrinam discipline: sed etiam
 sensisti. non erat mirum si nesciebas quod non didiceras
 sis memo: eorum que didicisti: alioquin rememo: ationē
 faciemus tibi. vbi **H**eb. iij. **L**sa. liij. **E**ius qui didicit ex his
 que passus est disciplinā. **U**nde dicit sapiens. **E**cclesiasti
 ci. xxxij. **S**ententialiter. **I**ncertus qd nouit: et **B**rege. it.
Lum in magistrum sumi non debeat: qui formam disci
 puli non assumpsit: nec sit prebendendus qui pceffe non
 nouit. et de elec. cum in magistrum. facit. l. i. dist. miserū
 xvi. q. i. si dederit. **S**unt multi qui alios dure volunt cor
 rigere: se tamen nolentes corrigi. **C**ontra quos **B**er. su
 per illo verbo. **B**eatī qui esuriunt et sitiunt iustitiam.
Mart. v. **S**unt multi qui zelū iustitie videntur habere
 sed si verū haberēt zelū se festinarēt corrigere et correctio
 nē recipere: sed q: hoc nolūt verū zelū nō habēt. **C**orra ta
 les dicit dñs **M**at. viij. et **L**uce. vi. **H**ypocrita eijce piumū
 trabem de oculo tuo: et tunc perspicies vt educas festucā
 de oculo fratris tui. **I**nter alia signa que ponit **A**ug. quo
 modo cognoscat hypocrita est vnum: quia hypocrite faci
 les sunt ad reprehendendū: vt videant habere zelū. **L**a
 lium qui nolunt corrigi: est ille qui dicitur. **N**oli me tange
 re. tales a solo deo sunt curabiles: quū omnem humanuz
 tactū fugiunt. p qd dicit a dño in ps. lxxij. **I**mpie facies
 eozū ignominia: et querent nomē tuū dñe. **S**upbi et pesti
 lentes nolunt corrigi. **P**rouerb. xv. **N**on amat pestilens
 qui se corripit. et **S**ap. ij. **D**ixerunt impij non recte cogit



rantes et. f. Improperat nobis peccata legis: et diffamiat in nobis peccata discipline. Proverb. xv. Qui increpationes odit morietur. In corrigibilis characterē habet bestie. i. diaboli qui est incorrigibilis. Apocal. xix. Unde iudeis incorrigibilibus ait dñs Joan. viij. Vos ex parte diaboli estis. et talis incorrigibilis a domino maledicif Deuterono. xxvij. Sit celum quod supra te est enium: et terra quā calcas ferrea. Tūc ergo fit celum enēū: quando oīas nō habet deuotionē. terra fit ferrea qñ cecū ducunt et obstinatis nullū fructū affert impatiētia. Lucē. xviij. Et. xlvij. Scio q: durus es tu: et neruus ferreus ceruix tua: et frons tua enea. verbū corrigentis. Et. xlv. Audire me du ro co: de. Prover. xvij. Peccato: quū in profundum maris lo:ū venerit: cōtēnit scs correctionem. xvij. dist. nec licuit. vbi ponitur hec verba. Et sequit ibi. Ira obstinati et pru maces extiterunt vt doceri non velint. et de iudic. cū nō ab homine. ps. xcij. Nolite obdurare cor: davestra. Cōtē: correctio debet fieri cū mansuetudine. ps. lxxxij. Supue: tit mansuetudo et corripimur. Seneca. Virium animi si cut vitia co:posita leniter tractada sunt. Ambro: sup. Lucā. Plus proficit amica correctio: q̄ accusatio turbulenta. il: la pudorē incutit: hec indignationē mouet. Gal. vi. Vos qui spūales estis: instruite hñōi in spū lenitatis. l. dist. pō deret. faciūt sepe all. c. lvi. dist. licet. j. et. h. et. c. disciplina. ze lus feder in fo:mace vel iuxta fo:macem. scs vīm irascibilē. vnde de facili emicant scintille ire: quib: turbatur oculus mētis. ps. xxx. Quis turbatus est in ira oculus (i. ratio) me? et illud Laro. Impedit ira animū ne p̄stet certere verū. Et sup illud Job. v. Virū stultum interficit iracundia. di cit Diego. Ira per zelū turbat. Ipse nāq: zelus rectitudi nis: cū aciem mentis agitat: turbat. Ideo sancti viri impe tum ire sentientes super sedent correctioni donec ira cessauerit: et tranquillitas in mente facta sit: imitari volentes illum cui dicit. Sap. xij. Tu dñato: virtutis cum tranquillitate iudicas. Aug. Non concupiscit deus reo: vñ vñ dicitam tāq̄ futurari desiderans: sed quod iustum est cum tranquillitate discernit: et recta voluntate disponit: vt etiaz mali sint in ordinati. Diego. Ira dei non est vt hoīs pturbatio cōtāri animi: sed tranquilla iusti iudicij cōstitutio. de pe. dist. iij. productio: neq̄ em̄ deus hoīb: sed vitijs irascitur. dicit Hiero. de pe. dist. j. q̄ obrem. Jaco. j. Ira viri iustitiam dei non operatur. vi. q. iij. ira. j. et. ij. cū. c. leg. Dio: genes philosophus quū esset iratus seruo suo ait: Jam te nisi essem iratus verberib: enecassem. ij. q. iij. cū apud. Laffanus in. viij. li. de spiritu ire ait. Ira em̄ in nr̄is cordi bus insidente: et oculum mentis noctis tenebris excecante: nec iudicium recte discretionis acquirere: nec cōtēplationis intuitum: nec maturitatem cōsiliij possidere: nec vñ te participes: nec iustitie tenaces: sed nec spūalis quidez ac materia luminis capaces poterimus existerē: q: turbatus est inq̄ ps. xxx. p̄e ira oculus scilz ipsa mens. et Eccl̄s vij. Ira in corde inspicit: nū requiescit. et ira q̄ pdidit pudentes. et vir iracundus inhonestus est. et iracundia agit sine cōsilio. et Prover. xxij. fm̄ aliam translationem. s̄ sentētia vna. Prover. xxvj. Homo iracundus suscitāt rixas. eiusdē. xxij. Vir iracundus puocat rixas. et Eccl̄s. xxvij. Homo iracundus incēdit lirem. Vir autē iracundus effodit peccata. In oibus autē r̄ acundis non exilit scintilla de fo:mace vis irascibilis: sed flamma totum vorans. et qd zelo serō ceperint: furore psunt. In eis opus sanctū quod zelus sanctus tenebat: ira rapit et sibi vendicat. scintilla vero ire: etsi aliquid turbationis oculo mentis ingerat: non tamē opus sciētie zelo inceptum sibi vendicat. Diego. Illa p̄e postroz sollicitudo est vtilis. illa est cautela laudabilis: in qua totum ratio agit: et furo: sibi nihil vendicat. Reltrīgenda est sub ratione potestas. nec est qd agendū prius q̄ cōtāra ad tranquillitatē mens redeat. Nā cōmōtionis tpe iustū putat esse oē quod fecerit. ps. q. iij. illa. Simile inuenitur in viro q̄ ex iustitia reddere vult debitū vroz: cui op̄ dupliciter se pot̄ ingere voluptas. Vel sic vt opus iu

sticie non auferat: vel ita vt in totū sibi rapiat: vt scilz solo voluptatis amore cōsumatur. Gala. iij. Sic stultus est: vt cū spiritu ceperitis: nunc carne cōsumemini. Hiero. Adulter est in suam vroz amato: ardentior. xxij. q. iij. odigo. et vide. xxij. q. v. c. j. et. xij. dist. nerui. in fi. Simile accidit in illo qui ex charitate vult dare elemosinam: cui vana gloria dupliciter se potest ingerere. aut per modum titillationis vel tērationis: aut per modum cōsensus et libe rati. de qua incipit quis tabescere et corabescere: et inanis riam querens: sed suam vt ab hoibus videatur. fm̄ Aug. in sermone de cōfessio: non pontifice. Prima periculosa non est: q: omne bonum opus gloriam secum portat: et letitiam: que non homini: sed deo assignanda est: vt de glo rificetur: et proximus vt edificetur. Mart. v. Lucentur vestra et. Secunda periculosa. de qua legit et no. i. q. i. vi de. in glo. s̄. Simile etiam accidit in eo qui ex deuotione inchoat iter hierosolymitanum: et intrat in eo: eius cogitatio de negotiatioe ibi exercēda. que cogitatio dupliciter se potest ingerere vt pus: et tunc periculosa: vel vt post riam et tunc non: quia principalis est intentio attendēda: fm̄ Aug. in primo sermone. et ar. xij. q. v. de occidendis. Cōtē: correctio occulte et feroce faciēda est: h̄ oculi ta fit culpa. Mart. xvij. si peccauerit in te. et. ij. q. j. si peccauerit. et de iudic. nouit. vbi de hoc. et de here. cū et iniuncto. s̄. nec quicq̄ vbi de hoc. Si vero culpa fit manifesta: manifeste faciēda est. s̄. ad Timoth. v. Peccates corā omnibus argue: vt ceteri timorem habeant. tlv. di. sed illud Jfido. Manifesta peccata non sunt occulta correptione purganda. q̄ palā nocent: palam corrigantur: vt dū aperta obiurgatione sanantur: h̄ qui imitando eos deli querunt corrigantur. dum vnus corripitur plurimi emendantur: necesse est: vt p̄o multo: vñ saluatioe vnus cō dēretur: q̄ per vnus licentiam multi perdidit. Aug. Ira erga delinquentem sermo est proferendus: sicut eius qui corripitur expostular salus. de hoc legitur et no. et de pe. et. c. j. Cōtē: in correptione attendendus est stat: personarum que corriguntur: quia non sanant oculum: qd sanat calcaneum. ad hoc op. ar. eorum que leguntur et no. xxij. q. j. qui cōtra. d. dist. homo christianus. et de iure. quidam medicus imperitus vno collipio omniū oculos vult curare. xxij. dist. sciendum. Seneca. Lūm veteranis pardus est agendum. s̄. ad Timoth. iij. Seniore: me in crepaueris: sed obsecra vt patrem. et. lxxxj. dist. tanta ibi. canis tuis parcius. quod qualiter intelligendum sit habetur. ij. q. vij. paulus. Cōtē: in correptione etiam sermō da est modestia. tenendum enim est medium inter remissionem et discretū zelū. ij. ad Timoth. ij. Seruū dñi oportet esse patientem: cum modestia corripientem. de hoc stat. s̄. maxime. tlv. dist. q̄ p̄ totū. Qui nō possunt benignitate corrigi: terro: e sunt corrigendi. optime facit. xxij. dist. sciendū. l. dist. vt cōstitueret. ibi. Logūt em̄ multas inuenire medicinas: multorum experientia morborum. et de vi. et ho. cleric. vt clericoz. ibi. vt quos diuinus timor: a malo non reuocat: teporalis saltē pena cohibeat a peccato. vbi de hoc plures sunt concordantie. Aug. ad bonifacū. Quidam dixit pudore et libertate liberos retinere sanctius esse credo: q̄ metu. Et subdit Aug. Hoc quidem verū est. Sed sicut meliores sunt quos dirigit amor: ita plures sunt quos corrigit timor. Roboā fil: Salomonis. et dens consilio: iuniorū: terrens pplm̄ et cōmationibus vrens decem tribus perdidit. in. Regū. xij. vij. q. j. denig: Jfido:us. Qui blādo verbo castigatus non corrigit: alit: aut acris. Necesse est vt arguat. Lū dolore em̄ abscondenda sunt q̄ leniter sanari nō p̄nt. Syria? papa. sero necesse est vt abscondantur vulnera: que fomento: nō sanent: sint medicinam. lxxxij. dist. plurimos. in fi. Jfido: dicit Sym machus. ps. q. j. in canonibus. Bern. super Lanti. Zelum inquit tm̄ in flammē charitatis: in fomes sciētie: firmet cōstantia: sit feruidus: sit circumpectus: sit inuictus. Jdem

Quo zelus feruidior: ac vehemētor: spūs: p̄fusio: q̄ cha-
ritas: eo vigilatior: scientia opus est: q̄ zelum supp̄inat:
sp̄m rēperet: o dīnet charitatem. Sunt qui zelū habēt nō
f̄m sciētia. Rom. i. xv. q. i. s. i. q̄ vulgariter vocant̄ hoies si
ne capite beluina rabie scientes in peccatores cōuicis
eos deponēt: nō medicos: sed hostes se exhibentes:
quātum in eis est iudiciū dei euacuantes: vnde omnia hic
vidēre volunt. si em̄ oīa hic iudicarent (vt dicit Aug.)
locum diuina iudicia non haberent. vs. q. i. si oīa. Ipsi offi-
cium demonus quod est torquere. Mar. xvij. tradidit eū
tororibus. de pe. di. iij. s. i. b. tradidit. diligenter facerēt:
si haberēt potestātē in ore eorū perforant hē voces dia-
bolice. cruciatur. Luc. xxiij. cōfundatur: deponat: et iudicā-
tur. potestas eorū vt gladius in manibus furibundi. vix
ab ore eorū auditur: corrigatur. ipsi solū viree nouunt. et
secare cum omni egritudine ignem et ferrum addibere vo-
lūt: ignorantēs q̄ oīm medicamentoz saluberrimū est sa-
pientia. Sap. ix. circa finē. Per sapientia sanati sunt quis
cūq̄ placuerūt ab initio. ciuidē. xvi. Neq̄ herba: nec mala-
gna sanauit eos: sed sermo tuus dñe qui sanat oīa. Pec-
catores (vt ait dionysius) tamq̄ cecū manducandi sunt.
Zullius. Undiq̄ fulcendi sunt q̄ ruunt. erigendi sunt qui
acciderunt. et sanandi qui vulnerati sunt: et nouo vulne-
re transfundendi. Qui zelū in discretum habēt: similes sunt
illis qui reficiunt veteres patellas: qui forānt vnum vo-
lentes obstruere: vno ictu mallei multa faciūt: vel illud au-
gent: vel patellam oīno confringunt. facit. xxvj. q. vij. allis-
gant. videntur tales credere q̄ oīa vasa sunt malleabilia
quā tamē fictilia vel vitrea malleatione potius cōfringā-
tur. facit. xxij. q. iij. qui f̄m carnem. Correctio est refectio
vasorū spūalium cōfractorū. Eccl. xij. Lo: fatui quasi vas
cōfractum. ij. Timoth. ij. In domo magna sunt vasa non
solū aurea et argentea: sed etiam lignea et fictilia. vt pie.
cui f̄m carnem. Ibi correctionem hoīn facile desperant:
ad male sentiendū de hoibus faciles: ad male facienda
difficiles. cōtra illud Ambro. de oibus iudicat. glōf. i. bene
presumit qui fidem esse in oibus arbitrat. xxi. q. iij. in-
nocens. h̄i peruersum saniores cordibus suis p̄fecerūt:
qui mala fratū tam facilliter p̄mittunt intrare: bona vero
vix vel raro. Opinione malam de aliquo cōceptā vix aut
raro deponunt. p̄tra id. ij. q. iij. ab sit. et melius. in. c. in mul-
tis. Contra muscas vel pulices in gladio magno pugna-
re volunt: similes cuidā qui dū musculam quādam quam
videbat sup caput alterius volitantē securi intendere p̄-
cutere exercebat: auit eum. Multotiens dū tales ligna pec-
catorū intendūt cedere: fugit securis manum eorū: et fer-
rū lapsum de manib⁹ proximū occidit. Deutero. xij. glōf.
simpliciter ligna succidimus: quū delinquentium vitia p̄a
solatione refecimus. securis manum fugit: quū in cōpa-
tio in asperitatem sese pertrahit. ferrū de manib⁹ p̄o: offi-
lit: quū de correctione sermo durior: exit. amicum occidit:
qui per asperā correctionem eum magis inobedientē fa-
cit. Bern. Omōrio tua tibi moriatur: vbi oritur: ne p̄mit-
tatur exire que in orem portat. Eccl. xxxvij. flagelli plas-
ga fluore facit. scz in mēbris corporis: plaga autem lingue
comitunt ossa: id est virtutes mentis. Zales zelatores p̄o
medicina venenum portant et pp̄nant. Job. x. Panis
e⁹ in vtero illius vertetur in fel aspīdū intrinsecus. Zales
similes sunt cuidam fatuo: qui recessime volens ince-
dere sine ruina domo: nō poterat per ciuitatem ince-
dere. Zales spūaliter multos corruere faciunt. in tempe-
state et turbine sunt vie eorū. Naum. i. Prouer. b. r. Quasi
tempestas transiens non erit impius. Zales similes sunt
pugilibus. qui incedentes per mediū p̄surre. alios impel-
lunt: alios cōculant: alios impediūt a gressu. maledictio
nem multitudinis post se relinquit. Sic in quacūq̄ cō-
uersatione tales conuersati sunt: post decessum vel recess-
sum querelas vel maledictiones relinquit. h̄i periculos-
se ambulant inter ventres pregnantium. Quis em̄ enar-
raret abo: sus sanctorum propostorum quos faciunt: et

tenerorum animalium vel spiritualium: Zales in p̄ncipi-
pe demonio: uē eijcunt demonia. et sarban a sathan expel-
litur: si tamen expellitur: et nō p̄gius introducitur. Luc.
ij. et Mart. xij. Interdum enim querentes se expellere
sp̄ritū luxurie: non expellunt eum: sed latere cogunt: in-
troducunt eum alios spūs nequā et nequiores. sp̄ri-
tum mendaciū simulationis: ire et odii. Unde opportuni-
tate inuenta creūt vitia: vt bestie de cauernis cum multū
rudine nouorum vitiorum. et est erro: nouissimus peior
prior. Mart. xij. et procuratur quandoq̄ depositiones
habētium zelum indiscretum: vel etiam mors eor. Mul-
tum attendenda esset in correctionibus infirmitas cor-
pore: et potestas correctionis: ne stragem multozū
operetur correctio: sed salutem paucorum. ar. i. dist. vt con-
strueretur. et c. considerandus. xxiij. q. i. noli. eē de deri. er.
mi. latores. Erubescenda est medicis spūalibus timo-
ratio medicorum temporalium: quē admodum solcite ca-
uent ne medicina eorum sint mortis occasio. eē de era. et
qua. ad aures. beridenda est eorum iustitia: qui ne amitt-
tant de suū vilem denarium: parati sunt centus marchas
expendere. Timendum est ne zelū aliquorum inanis glo-
ria conciter: vt cuidam accidit: qui vt iustus appareret: p̄-
prium filium p̄o leui delicto decollauit. mercator: infamis
simus qui mortem filij sui vanam laudem sicca iustitia cō-
parauit. Zelus iste indiscretus procedere solet et in ex-
pericia discipline in seipsis: et ex ignorantia: propt̄e infir-
mitatis et aliene: et ex amore inanis glorie. talibus nō est
ferdanda potestas. Ipsi ad instar demonum quocūq̄ in-
troeunt: incendium post se dimittūt. Qui vero zelum dis-
cretū habere cupiunt: medicos corporū imitent. moribus
spūalibus persequentes: salutem vero eorum quegen-
tes. ar. eē de pe. et c. cum infirmitas. s. fi. Non irascuntur
medici corporū patientibus: immo consolantur eos et
ad tollēdum horozē medicē prius inde gustant. Unde
de dicit Aug. de saluatore. L. alium inquit passionis pus-
bibit medicus: ne illum abhorreret egrotus. Non puniūt
homines habent zelum discretum f̄m merita. hoc em̄ deo
relinquunt. sufficit eis vt faciant homines penitere. pus-
niunt vt emendant: vt qui peccauerunt humiliantur: non
conterantur. tales officium torozum diabolo et angelis
eius relinquunt. Mart. xvij. de pe. dist. iij. p̄m. n. tra-
didit. Unde legitur in legenda antiqua beati francisci
q̄ quum quidam frater redargueret beatum franciscum
q̄ non corrigeret fratres: qui recedere videbantur a via
simplicitatis et paupertatis. Respondit sanctus francis-
scus et ait. meum officium est spūale: vdelicet sup frat-
res: quia debeo emēdare vitia et eis dñari. vnde si vitia
fratrum dominari et ea emēdare non valeo: predicatione
verbo et exemplo: nolo carnifer fieri ad percutiendum et
flagellandum sicut potestates huius seculi. Sed p̄sido in
dño: q̄ ad huc inimici inuisibiles: scz demones q̄ sunt cal-
di dñi ad puniendū illos in b̄ aculo et in vterio: q̄ tras
grediūtur mandata dei: sument de ipsis vindictam facies
res ipos corrigi ab hoibus hui⁹ seculi: et ad imp̄perium
et verecundiam ipso: reuertent ad p̄fessionem suā et vo-
cationē suam. Verūtāntē vsq̄ in diem mortis mee exē-
plo et operatione non cessabo fratres docere ambulare
per viam quā mihi dñs ostēdit: et ego ostēdi eis: et ipos in-
fo: mauit: vt sint inexcusabiles coram dño et ego corā ipso
de ipso: et de me non teneary trerius reddere rationē. Ec-
ce forma et verba et doctrina sancte correctionis sanctorū
plaro: uē volentiū se et aias subd̄to: saluare. ad hoc. xliij.
dist. ephesija. et optime. xlvij. dist. c. vti. Zales boni cores
crotes sic secant putrida. xxiij. q. iij. refecande. eē de sta-
mo. ea que. s. responso. vt sana illa relinquit. sic herbas
pestiferas emellunt. eē de ma. et obe. folite. s. i. vt salura-
res non ledant. sic zhaniam extirpant. xxiij. q. iij. notans
dum. vt tritico lesionem non inferant. Mart. xj. q. iij.
nolite. xxiij. q. iij. quantus. Quicūq̄ habēt zelum: non
scientiam. xv. q. i. s. i. sic ho: abbatiaz suarum purgas

et
da.

uerunt ab arboribus fructiferis. vt fere ibi nullā relinque
 rēt. **C** Et notandum q̄ quū parcere ⁊ punire (vt cōtrario
 rū) in eadē sit disciplinā. ff. de ver. obli. inter stipulantē. §.
 sacramenta. Quī nescit parcere nescit punire. Et notan
 dum etiam q̄ sicut zelus indiscerens reprehensibilis est:
 ita remissio est reprehensibilis. Berni. Nō irasci vbi irascē
 dū est: nolle emēdare peccatus est. Plus vero irasci q̄ iras
 scēdum est: peccatū peccato addere est. Remissio ipa est
 vt somnolentia in rectore nauis. Prouer. xxiij. Eris sicut
 dormiens in medio maris. et quasi sopitus gubernator:
 amisso clauo. Unde dominus ait Petro in persona prela
 torum. Simon dormis. Mar. xiiii. Fidozus prelatum ne
 gligentē dormienti assimilat. de cuius manibus cadit bac
 culus pastoralis. et pictores pingunt ipsum accumbentē
 in cathedra super cubitū somno grauatum: ⁊ cadentē de
 manu eius baculum pastorem. de quo baculo de confes
 tra. dist. i. nullus episcopus. ⁊. xlv. dist. in disciplina. et vide
 qd̄ no. et de sacra vnc. c. vnicō. §. si. in fi. in glos. martialis.
 in fi. et in glos. seq. que incipit. quia baculus. **C** Item res
 missio pigritie agricolę assimilat. Prouer. xxiij. Per
 agrū hominis pigri transiit: et per vineam viri stulti: ⁊ ec
 ce totum replenerat vitice. et operuerat superficie ei⁹ spi
 ne. facit et de sta. mo. ne in agro. in de. in prin. Remissio
 est velut defectus latratus in cane gregem seruante. Esa.
 lvj. Canes muti nō valēt latrare. quod exponit Grego.
 in pastoralibus de pastoribus prelati negligentibus predi
 care et corrigere. xliij. dist. in. fit rector. Item sicut defectus
 gladij in custode. Esa. lvij. Super murga hierusalem con
 stitui custodes: sed non chartarum. xvi. q. i. in canonicis.
 Prelati em̄ proprie dicuntur Gladij ancipites in manib⁹
 eorum. ps. cxxij. ⁊. ij. Macha. xv. Accipe gladium sanctū
 scilicet correctionem et predicationem pungentes. et de
 punit. ex ore. l. dist. si quis. in fi. ibi. que est ista iustitie inimici
 ca bonitas palpare criminosos: ⁊ vulnera eorum q̄ in die
 iudicij in curata seruata. De b. iij. Tuius est sermo dei ⁊ c.
 penetrabilis: omni gladio ancipiti. munus a deo: in quo
 desicēs aduersarios populi mei: id est mala opera et vos
 lūtares. Itē defectus buccine in speculatore. Ezech. xxxij.
 Si speculato: viderit gladium venientē et non infonues
 rit buccina: et pplus nō custodierit se: veneritq; gladius
 ⁊ tulerit de is animā: ille quides in iniquitate sua captus
 est: sanguinē autem eius de manu speculato: is requirā.
 et de off. or. irrefragabili. vbi de hoc. ⁊ de reg. c. vlt. in prin.
 vbi de hoc. Speculato: autem prelati est. xliij. dist. fit res
 to: **C** Sunt qui remissionē misericordię reputant: quū
 tamen potius sit crudelitas. t. l. di. sepe. xxiij. q. iij. est inius
 sta. Misericorditer agitur cum ph:enetico quū ligatur. ⁊
 cum lethargico quū excitatur. xxiij. q. iij. quid faciet eccles
 sie. ⁊. c. nimium. Et cui⁹ eo qui in igne est: quū per capillos
 inde trahit: si aliter inde extrahi nō pōt. De ore lupi infer
 nalis violenter extrahēdi sunt hoies. Amos. iij. Quomo
 do si eruat de ore leonis duo crura: aut extremum auricū
 le: sic eruentur filij. Job. xxxij. Conterebam molas iniqui:
 et de dentibus illius eripiebam pcedam. Dole diaboli
 sunt vitia et peccata. Eadem etiam dentes possunt dici.
 Ezech. xxi. Dentes leonis dentes illius ⁊ c. Item extrahēdi
 sunt de aquis delictarum et inuiti ante q̄ ibi submergan
 tur. ar. xxiij. q. iij. displicet. Et de hac materia satis supra.

Inci
 tia ad re
 cipiēdas
 eq̄ aio di
 sciplinā.

Equi de ijs que in
 citare possunt ad libenter recipiendum vel cor
 rectionem vel disciplinā. **C** Primo multiplex

admonitio sacre scripture. ps. ij. Apprehendite discipli
 nam ⁊ c. Prouer. iij. Disciplinam domini filii time abhi
 cias. ⁊ eiusdem. iij. Time disciplinam et ne dimittas eam.
 De b. xij. Noli negligere disciplinam. Item. in disciplina
 perseverare. ps. cxvij. Bonitatem et disciplinam ⁊ c. Itē.
 et disciplina tua ipsa me docebit. **C** Secundo vtilitas ex
 correctione vel disciplina pueniens. Prouer. xxi. Virga
 atq; correctio tribuit sapientiā. et eiusdem. xij. Virga
 diligit disciplinam: diligit sapientiā. qui autē odit increpationē:
 insipiens est. Disciplina vel correctio placet sapientibus
 et in eis proficit: insipientibus vero displicet nec proficit
 in eis. Ezech. i. Vir prudens et disciplinatus non murmu
 rabit correctus (als correctus.) Prouer. ix. Virque sapiē
 tem et diligit te. et eiusdem. xv. Non amat pestilens eum
 qui se corripit. eiusdem. ix. Qui arguit in ipsum generat
 maculam sibi. idem ibidem. Qui erudit derisorem: ipse sibi
 iniuriam facit. et. i. Noli arguere derisorem: ne oderit te.
 Ezech. i. Peruersi difficile corriguntur. Peruersus est qui
 et in intellectu et in affectu a bonitate auersus est. Ezech.
 i. Noli arguere derisorem: ne oderit te. Prouer.
 xvij. Plus proficit correctio apud sapientem: q̄ centum
 plage apud stultum. eiusdem. xxvij. Si contruderis stultū
 in pila quasi prifana feriente de super pila: non auferet
 tur stultitia eius. **C** Tertio malum pueniens et eo q̄ dis
 ciplina vel correctio abijctur. virga enim correctionis in
 colubum vertitur. qui enim hic non corrigitur: in futu
 ro a serpentibus infernalibus punietur. Ezech. i. Pro
 iecit moyses virgam que versa est in colubum. Prouer.
 xv. Qui increpationes odit: morietur. et eiusdem. xxij. Vi
 ro qui corripientem se dura ceruice contēnit: repentinus
 superueniet interitus. Ezech. xij. Qui odit correctionem:
 minuetur vira. vira in quā triplici. nature. gratie. ⁊ glorie.
 Homo qui est sine disciplina: terrenis adberet: de eternis
 non curat. Job. xvij. Eo: eorum longe fecisti a disciplina:
 propterea non exaltabitur. Glos. qui per disciplinam mi
 nime custodire vitas student: semper per desideria in rui
 nis iacent. Qui sine disciplina est in periculo est. Prouer.
 xv. Qui abijct disciplinam: despiciat animā suam. sicut car
 nem despiciat: qui eam non vult sale condire ne putrefcat.
 qui contēnit disciplinam per consequens abijct omne bo
 num. Sap. iij. Sapientiam et disciplinam qui abijct: im
 felix est. fugiunt enim eū omnia bona. talis diabolo mult
 tum assimilat qui incorrigibilis est. Ezech. xxi. Qui odit
 correctionem vestigium est peccatoris. diabolus peccat
 or: dicitur anonomastice: cui multum assimilat. Qui
 odit correctionem vt vestigium similes similis est pedis in
 pinguedine terre ⁊ c. Benef. xxvij. pinguedo terre gratia
 compunctionis. impinguatur terra quum in ea simus lat
 citur. ⁊ cor peccato: is quum in correctione compungitur.
 Luce. xij. dicit cultor: vinee de stici quam volebat domin⁹
 excidere: s̄o dīam circa illam ⁊ mittā sterco: a. increpando
 et exprobrādo ei peccata sua. Sed quidā sunt terra males
 dicit: q̄ vnde deberet impinguari: inde coringit eos misē
 rabiliter indurari. quod no. Ezech. xxi. De sterco: bonū la
 pidabit piger. qd̄ est q̄ de increpatione plati indurescit
 peccator. vbi dicit Berni. Quid faciemus tibi piger: nō
 ne bon⁹ simus spargit in agro tuo: vñ ergo lapidea. i. tu
 inimicus homo hoc facis: qui simum tibi couertis in lapis
 des. **C** Et notandū q̄ laudabilis est correctio: non libe
 ter accipere: q̄ audacter corrigere deuiantē. **C** Partes di
 scipline multe sunt. Est disciplina ad oēs pertinens. s̄o di ne p̄
 sciplina pprii co:po:is. de qua Esa. liij. Disciplina pacis
 nostre sup eū. Et est disciplina pertinēs ad eos qui p̄sunt
 ceteris hoibus. Prima multiplex: vt ieiunium: asperitas
 vestimenti: duritia lecti: peregrinatio: vigilia: disciplina
 verborum. Secunda vero duplex est. quedā sp̄nalis: quā
 s̄o delinquentes feriuntur gladio sp̄nalis: que specialiter

pertinet ad prelatos ecclesie. xvi. q. ii. vifis. Quedam vero materialis qui scz delinquentes ferunt gladio materiali qmamine pnter q. v. ref. r. c. re gum. r. quasi per totam illam questionem.

Equitur videre de

errore circa disciplinam. et primo de errore illoz qui dicunt nullum esse excommunicatum. Secundo de errore illoz qui dicunt maleficos non esse puniendos pena corporali. C. Primus error vis detur in his testimonijs sacre scripture. Zuce. vi. Noli te iudicare et non iudicabimini. xlii. q. iiii. S. i. peccant ergo sacerdotes qui excommunicationis sententia ferendo homines excommunicant et iudicant. Item ad Rom. ii. In excelsis alium te ipsum condemas. Item ad Rom. ii. Benedicite r. nolite maledicere. xlii. q. iiii. S. i. illicita. Peccant ergo sacerdotes qui homines maledicunt. ad Cor. vi. Neque maledicatis in ecclesia regni dei possidebit. p. e. S. i. illicita. Item de Per. iiii. Non reddentes malum pro malo. ad quod monetur exemplo christi. I. Pet. ii. Quia maledicere est impius diabolus: maledicite ipse animam suam. Si ergo diabolus maledicentibus non est: vult expressum. xlii. q. iiii. si igitur multo fortius homines non sunt maledicendi. Ad primum dicendum est quod est iudicium iustum r. iudicium iniustum. Iudicium iniustum prohibetur est. iudicium vero iustum non est prohiberi. imo christus monet ad illud Joa. vii. Nolite inquit christus iudeis sui faciem iudicare: sed iustum iudicium iudicare. De manifestis scilicet est nobis iudicare: non de occultis. xlii. dist. erubescat. vbi de hoc. xlii. q. v. christiana. ad Cor. iiii. Nolite ante tempus iudicare. ii. q. multi. in prim. r. ad si. vbi. No enim contrarium est huic loco illud quod dicitur aplos Rom. iiii. Tu qui iudicas alienum seruus: suo dno stat aut cadit. Noli ut enim hominem ad hominem iudicare ex arbitrio / suspicionis: vel etiam extra ordinario et suspecto iudicio: sed potius ex lege dei sui ordinem ecclesie. Quasi potestatis haberent iudicandi: ostenditur in hoc quod dicitur Petro. Mar. xvi. Quodcumque ligaueris super terram r. c. xlii. q. i. quodcumque. Item eiusdem. xlii. Quocumque alligaueris super terram: erunt ligata r. in celis. de pe. dist. i. que penitet. Joa. xx. Quorum remiseritis peccata: remittunt eis. r. quorum retinueritis: retenta sunt. ad Cor. v. ostendit aplos se iudicasse cohabitum fornicatorem. Ego inquit absens corpore: presens autem spiritu: iam iudicavi eum qui sic opatus est in nomine dno nostri iesu christi: congregatis vobis r. meo spiritu cum virtute dno iesu: tradere hmoi sathan in internum carnis: vt spiritus saluus sit in die dno nri iesu christi. de hoc. ii. q. i. de manifesta. xi. q. iiii. audi. est de do. r. cotu. veritatis. Item eiusdem. i. Cor. vi. An nescitis quod sancti de hoc mundo iudicabunt: Et si in vobis iudicabitur mundus: im digni estis qui de minimis iudicetis: Nescitis quoniam angelos iudicabimus: et qui si sint. le. per venerabilem. S. sunt autem in si. Ad aliud dicendum est quod ecclesia non reddit malum pro malo. nec malum optat quoniam aliquem excommunicat. Excommunicatio enim medicinalis est: non mortalis. xlii. q. iiii. notandum. ii. q. i. multi. est de sen. ex. cum medicinalis. li. vi. Ne excommunicatio est mala nisi malitia pene. est de sen. ex. sacro. ibi: tanta; infligere penam infonti. sicut medicinalis amara: dicitur vere bona sit: eo quod sit morbo: impulsiua ex sua natura: licet aliud frequenter contingat ex vitio eadem commentis. xi. q. iiii. s. p. remissio. Et licet excommunicatio mala excommunicatio videatur: vt dictum est bona in est: quod iustitia est. Non enim iudex crudelis est iustitiam faciendus: immo crudelis esset eam non faciendo. xlii. q. iiii. ne amissio. r. cest iniusta. Vel furem patibulo suspendendo: et si illi cui inferretur pena crudelis appareat. xlii. q. v. non est crudelis. Excommunicatio est ad hoc vt hoies conuertantur et salui fiant. xi. q. iiii. audi. in prim. ps. lxxxii. Imple facies

eorum ignominia: et querent nomen tuum dno. Aug. Quis quid facit mater ecclesia vera et legitima: etiam si aspersus amarumque sentiat: non malum pro malo reddit: sed expellendo malum iniquitatis bonum discipline apponit: non odio nocendi: sed dilectione sanandi. ad hoc facit. xlii. q. iiii. S. precepta. r. q. v. prodest. Item Aug. Melius dolo: captis dolet dum curatur: quam dum paratur et non sentitur et non sanat. ad illud no. Eccl. xii. Dum maledicit impius diabolus r. dicitur est quod verbum intelligendum est quatum ad illos qui ad sui excusationem maledicunt diabolo: imputantes ei peccatum suum. sicut eua peccatum suum imputare voluit serpenti. r. per consequens auctoritate serpentis accusauit latenter. Gen. iiii. de pe. dist. i. serpens. C. Auctoritate autem excommunicandi r. maledicendi hanc ecclesia ex diuersis locis scripture sacre. Mar. xlii. Si ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus et publicanus. ii. q. i. si peccauerit. est de iudic. nouit. r. Mar. xli. et Mar. xi. Males dicit dno siculnee fructu non ferenti. r. Act. viii. dicit Petrus simoni mago: Pecunia tua sit tecum in perditionem. s. q. i. reperitur. r. c. qui studet. C. Et quod sancti possunt maledicere et causa habetur. xlii. q. iiii. S. sed qui pro. r. c. sancti. ii. Joa. c. Siquis venit ad vos r. hanc doctrinam non habet: nolite hunc recipere in domum: ne caue ei dixeritis. xlii. q. i. ois qui. xi. q. iiii. excommunicatos. i. ad Cor. v. Siquis frater noiat. ii. q. i. multi. vbi exponit hec auctoritas. in eod. Nescitis quod modicus fermentum totam massam corrumpt: expurgate vetus fermentum. Item. Auferte malum ex vobis ipsis. eiusdem. v. l. Siquis non amat dnum nostrum iesum christum sit anathema. Item Gala. vi. Siquis vobis eum gelidauerit: propter id quod accepistis anathema est. Item ad Timotheum. i. Et quibus est hymeneus et alexander quos tradidi sathan: vt discant non blasphemare. sicut ovis moribunda a grege separata: ne grex ex ea inficiatur. xlv. dist. sed illud. xlii. q. iiii. corripitur. est de sta. mo. ea que. i. respofo. Et sicut membrum infirmum et corruptum abscondit: necetera membra per illud corrumuntur. xlii. q. iiii. refecade. r. c. corripiantur. r. sicut humores mali a corpore educuntur: ne infirmitate corpori inducant: sic hoies pestilentes a corpore ecclesie per excommunicationem separandi sunt: ne ceteros corumpant: vt de hoc. xi. q. iiii. quasi per totum. r. xlii. q. i. quasi per totum. r. est de sen. ex. per totum. Aug. Da li christiani sic sunt in corpore christi mystico: quod est ecclesia. xlii. q. v. de ligaturibus. quomodo humores mali qui quando euomuntur: tunc releuatur corpus. de cofe. dist. iiii. est vntas: sic et mali quando exeunt tunc ecclesia releuatur: et dicit: ex me exeerunt humores isti: sed non erant et me. ar. ad hoc de pe. dist. iiii. si et bono.

Equitur de errore illoz qui dicunt maleficos non esse puniendos pena corporali

matrim morte. qui error videtur posse inniri his testimonijs sacre scripture. Gen. ix. Quis cum effuderit sanguinem humanum: fundetur sanguis illius. Item Exo. xx. non occides. xlii. q. v. si non licet. quod verbum adsumit dominus. Marti. v. Non occides. Roma. xii. et. xlii. Nolo mortem peccatoris r. Item Marti. v. Ego dico vobis non resistere malo. In eodem. Qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. si ergo non licet irasci fratri: ergo non licet eum occidere. Item in eodem. Diligite inimicos vestros. et eiusdem. xlii. de zizanij supereminatis. dicunt serui. His inimis et colligimus ea: et ait paterfamilias: non: ne forte colligentes zizania / eraditis cetis simul et triticum. sinitate vtraque crescere vsque ad messem. xi. q. iiii. nolite. ii. q. i. multi. Item luce. vi. Nolite condennare et non condennabimini. Rom. xii. No vos defendentes charissimi: sed date locum ire. scriptus est enim Prover. xx. quantum ad sententiam. xlii. q. i. S. i. mihi vindicta. i. Joa. iiii. Vis qui odit fratrem suum homicida est. Et scitis quoniam ois homicida non habet vitam eternam in se manentem. Marti. xlii.

Malesi an vltimo supplicio sint plectendi.